

Forskning og udvikling ved professionshøjskoler og erhvervsakademier kan i højere grad bringes i anvendelse

Danske professionshøjskoler og erhvervsakademier har i ti år haft til opgave at bedrive praksisnær og anvendelsesorienteret forskning og udvikling (FoU). FoU-samarbejdet med universiteterne har udviklet sig til at være udbytterigt og positivt. Praksisaktører inddrages ofte i udviklingen af FoU-projekter. Til gengæld er der en række barrierer for at få FoU-viden og -resultater bragt i anvendelse hos aftagerne.

FoU-aktiviteterne ved professionshøjskoler og erhvervsakademier har siden en lovændring i 2013 først og fremmest haft til formål at bidrage til højere kvalitet i institutionernes egne uddannelser. Men derudover skal de styrke kvaliteten i praksis. De skal være med til at sikre bedre undervisning i landets folkeskoler, bedre daginstitutioner, bedre sygepleje i kommuner og på hospitaler samt bedre og mere bæredygtige produkter og ydelser i små og mellemstore virksomheder (SMV'er). FoU skal med andre ord bringe nytænkning og innovative løsninger ind i både den offentlige og private sektor.

DFiR afrapporterer den 6. juni 2023 på jubilæumsprojektet "Praksis ind i forskning - forskning ud i praksis: Ti år med forskning og udvikling på professionshøjskoler og erhvervsakademier". Rådet præsenterer heri en række anbefalinger til at styrke rammebetingelserne for professionshøjskolerne og erhvervsakademiernes FoU-opgave.

Projektet bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt FoU-aktive medarbejdere ved professionshøjskoler og erhvervsakademier, interessentsamtaler, samt en række møder, suppleret af indhentning af data om institutionernes eksterne FoU-finansiering.

Et uudnyttet potentiale for at bringe FoU i anvendelse

DFiR har i sin analyse fokuseret på, hvordan det går med arbejdet med at få FoU bragt i anvendelse i praksis og undersøgt, hvordan rammerne bedst muligt kan understøtte disse bestræbelser.

DFiR vurderer overordnet, at der er et uudnyttet potentiale for at løfte implementeringen og skaleringen af FoU

ved professionshøjskoler og erhvervsakademier. De nuværende rammer og midler understøtter ikke i tilstrækkelig grad lovgrundlagets mål om at styrke praksis.

DFiR's analyse tyder på, at der er rum for, at en større andel af professionshøjskolerne og erhvervsakademiernes FoU-aktiviteter kan bidrage til udviklingen af velfærdssektoren og af de små og mellemstore virksomheder.

Forskningsmiljøerne mangler ressourcer og aftagerne kapacitet til at få forskning ud i praksis

En stor andel af spørgeskemarespondenterne, hhv. 67% (professionshøjskoler) og 61 % (erhvervsakademier), oplever barrierer i forhold til at sikre forankring af FoU-viden og -resultater i praksis. De peger navnlig på to barrierer. Den ene er mangel på ressourcer i forskningsmiljøerne til at understøtte forankringen. Den anden er mangel på kapacitet i praksis til at optage ny viden. Barriererne kan altså lokaliseres både hos professionshøjskolerne og erhvervsakademierne selv og hos aftagerne.

Oplevelsen af barrierer for at forankre FoU i praksis understøttes af flere af de interessenter, DFiR har talt med. Der mangler ikke kun forskningsviden, men også kapacitet og kompetencer til at implementere den i de relevante praksissammenhænge. Det påpeges også, at der ikke er tilstrækkelige ressourcer ved professionshøjskolerne til at understøtte implementering af ny FoU-viden og -resultater. Det skyldes angiveligt, at man med de FoU-midler, der er til rådighed, satser på at opbygge forskningshøjde. Samtidig mangler der flere steder understøttende strukturer for videnuudveksling. Det er op til den enkelte projektleder at indarbejde denne dimension i projektdesignet. Der mangler med andre ord videnbroer mellem FoU-producenter og FoU-aftagere.

Overordnet set kan det af forskellige grunde være svært for aftagerne at implementere og absorbere ny viden. Presserende driftsopgaver, manglende hænder og projekttrængsel præger mange praksisfelter. Desuden har

ikke alle praksisaktører mulighed for at tilbyde en stærk organisatorisk understøttelse af implementeringen af ny viden.

Flere interessenter betoner aftagerfelternes forskellige forudsætninger og kapacitet til at absorbere og implementere FoU. Mens regionerne som det ene af de tre hovedaftagerfelter af FoU ved professionshøjskoler og erhvervsakademier dagligt håndterer og understøtter forskning, har de to andre hovedaftagere, kommunerne og SMV-segmentet, ikke samme erfaring med at understøtte eller forholde sig kvalificeret til FoU.

Større og mere langsigtede bevillinger

Professionshøjskoler og erhvervsakademier får mange små bevillinger til deres FoU-aktiviteter. Dette er både blevet påpeget af de interessenter, DFIR har talt med, og indikeret af de data, DFIR har indsamlet om ekstern finansiering ved institutionerne.

DFIR vurderer, at de små projektstørrelser er en af barriererne for at sikre en højere grad af impact og skalering af FoU i praksis. Der ligger derfor et potentiale i, at private og offentlige bevillingsgivere udmønter større og flerårige bevillinger til FoU-projekter. Det vil understøtte den langsigtede kapacitetsopbygning i FoU-miljøerne og styrke impact og skalering i praksis.

DFIR anbefaler derfor, at offentlige og private bevillingsgivere bør styrke adgangen til større og flerårige FoU-bevillinger. Dels vil det understøtte den langsigtede kapacitetsopbygning i FoU-miljøerne, dels vil det sikre større impact af FoU i praksis.

Kompetencer til at udmønte ekstern finansiering skal styrkes og samles

Det er efter DFIR's opfattelse positivt, at der er en mangfoldighed af muligheder for at søge offentlige og private konkurrenceudsatte midler til FoU, som særligt kommer professionshøjskolerne til gavn. Imidlertid kræver opgaven med at kvalitetsvurdere og evaluere den praksisrettede og anvendelsesorienterede FoU særlige kompetencer. Det er tidskrævende og omstændeligt at opbygge de nødvendige kompetencer.

DFIR anbefaler derfor, at Uddannelses- og Forskningsministeriet understøtter en systematisk erfaringsudveksling mellem offentlige og private bevillingsgivere for at sikre styrkede kompetencer inden for udmøntning, kvalitetsvurdering og evaluering af den praksisrettede og anvendelsesorienterede FoU.

En national strategi for forskning og udvikling

Fra politisk side har der primært været fokus på den ene del af lovgrundlagets formål, nemlig at sikre kvaliteten af uddannelserne, mens det har skortet på ambitioner og vi-

sioner med den anden del af lovgrundlagets formål, nemlig styrkelse af praksis. Der udestår en drøftelse af, hvilken plads i det samlede forsknings- og innovationssystem, FoU-aktiviteterne ved professionshøjskolerne og erhvervsakademierne skal have. Endvidere bør der være en politisk drøftelse af, hvordan man vil løfte området, og hvilken rolle FoU-aktiviteterne spiller for kvalitet og produktivitet i aftagerfelterne.

Såfremt regeringen vil indfri den del af formålet med lovgrundlaget, som handler om at bibringe ny viden til praksisfelterne, anbefaler DFIR, at regeringen udvikler og fremlægger en visionær, national strategi for forskning og udvikling, der omfatter de to institutionstyper.

En national strategi for forskning og udvikling, der omfatter professionshøjskoler og erhvervsakademier, bør udvikles i tæt samarbejde med relevante aktører og inkludere en analyse af aftagerfelternes evne til at implementere ny viden og efterspørgsel efter FoU samt en identifikation af områder med særligt potentiale. Strategien bør have et helhedsorienteret blik på FoU udført ved professionshøjskoler og erhvervsakademier. FoU-opgaven bør betragtes som en integreret del af det øvrige forsknings- og innovationssystem. DFIR opfordrer desuden til, at rapportens øvrige anbefalinger angående finansiering og kvalitetsvurdering indgår i strategien.

Læs mere om projektet Praksis ind i forskning - forskning ud i praksis: Ti år med forskning og udvikling på professionshøjskoler og erhvervsakademier og find projektets hovedrapport [her](#).

Yderligere oplysninger

Frede Blaabjerg
Formand for DFIR
Telefon: 21292454
Mail: fbl@et.aau.dk

Christina Aabo
Fhv. medlem af DFIR (2020-2023)
Leder af DFIR's projekt "Praksis ind i forskning – forskning ud i praksis"
Telefon: 40207561
Mail: aabochristina@gmail.com